

Skiriu Gabijai, Justinai ir Motiejui
už manyje pažadintą drąsą.

TURINYS

9

PRATARMĖ

1

12

APIE PASAKAS IR JŲ NAUDĄ

16

APIE PASAKAS DIENOS RITMU

18

KAIP KURTI NAMŲ PASAKŲ TEATRĄ?

22

PRIEMONĖS PASAKŲ TEATRUI KURTI

2

25

PASAKOS PATIEMS MAŽIAUSIEMS

26

KAIP VILKAS MOKINOSI KEPTI DUONĄ

28

Šaukštų pasaka

38

VIŠTYTĖ IR GAIDŽIUKAS

40

Popierinių sumuštinių maišelių lėlės

50

DANGUS GRIŪVA

52

Kepurės su veltinio ausimis

62

PAUKŠČIŲ KARALIUS

64

Pupų maišelių pasaka

74

APIE VERŠELĮ

76

Pasakų akmenėliai

86

APIE LAPĘ, STRAZDELĮ IR VARNĄ

88

Skalbinių segtukų pasaka

98

APIE OŽKYTĘ IR VILKĄ

100

Sausainių pasaka

110
APIE KATINĄ IR LAPE

112
Kaukės

122
ROPĖ

124
Popierinių puodelių pasaka

3

135
PASAKOS JAU
PAAUGUSIEMS VAIKAMS

136
VARGŠAS IR BESOTIS

138
Popierinių nosinių lėlytės

148
APIE SENELĮ IR BOBUTĘ, KAIP
ANIE PER PUPELĘ DANGUN ĮLIPO

150
Kojinių lėlės ir pupų medis

160
NYKŠTUKAS

162
Lego teatras

172
APIE PANELĘ IŠ VANDENŲ,
RANKŠLUOSČIŲ IR ĮNAGIŲ DVARO

176
Kėdės pasaka

186
APIE KURŠIUKĄ

190
Šešėlių teatras

200
AUKSAPLAUKIS IR
AUKSAŽVAIGŽDĖ

204
Veltinio pasaka – kilimas

214
PAIKUTIS

218
Žemės riešutų pasaka

228
APIE BALTAJĄ VILKĄ

232
Kartoninių lėlyčių
su išlindusiais pirštais pasaka

4

242
PADĖKA

PRATARMĖ

Pamatę šią knygą turbūt pamanykite, kad tai dar viena pasakų knyga. Taip, iš dalies tai tiesa – pasakų dalis man, jos sudarytojai ir rašytojai, buvo labai svarbi. Tačiau kartu tai **kitokia pasakų knyga**. Ypatinga, nes kiekvienai pasakai pritaikiau vis kitą jos išveikimo su vaikais būdą.

Dažnai tėvai (knygoje kalbėsiu tėvams, bet viskas tinka ir mažų vaikų ugdytojams – mokytojams, auklėtojams, būrelių, mokyklėlių vadovams) nepasitiki savimi ne tik ugdydami vaikus, bet ir formuodami kūrybišką aplinką. Vis ieško geriausio būdo prasmingai užimti vaikus, tinkamo žaislo, knygos ar pasakos. Ir dažnai ieškodami pasiklysta, nes nėra vieno atsakymo. Bet kuriai temai ieškodamas vienintelio sprendimo paskęsti tarp galybės teorijų, kurios neretai prieštarauja viena kitai. Ir nors knygoje pateikiami mano pasakų sekimo būdai, labai norėčiau, kad juos vertindami ir taikydami, knygos skaitytojai suprastų – **visi receptai yra aplink mus, reikia tik išmokti dairytis – kūrybiškai, pastebint netikėtus dėtinius, naujas sąsajas**.

Daugelis šiai knygai mano sugalvotų receptų keitėsi ir buvo pildomi, kai teko juos realiai išmėginti fotosesijų metu. Bandydama juos nesistengiau būtinai primesti savo vizijos, bandžiau tik suformuluoti temą ir sekti mažaisiais kūrėjais – tai dar viena svarbi žinia kiekvienam, augančiam šalia vaikų. Dažniausiai jie būna daug kūrybiškesni, nes dar nėra įsprauti į „kaip viskas veikia“ ar „kaip viskas turėtų būti“ rėmus. Todėl šiuose receptuose labai kviečiu pamiršti pagrindinę taisyklę – laikytis instrukcijų. Jeigu jums ar vaikui norėsis eiti kitur – eikite. Juk ne vakarienę šeimai gaminate, ir visai ne svarbu, kad visi ingredientai, jų atsiradimo tvarka ir baigtinė išėiga bus visai kita. Spontaniškumas kūrybai neįkainojamas, todėl labai svarbu kuriant su vaikais būti spontaniškais, nes susikurti nepagrįstų lūkesčių.

Knygą sudaro trys dalys:

- Pirmoje dalyje pristatoma pasakų svarba vaikui, pagrindiniai pasakų teatro namie kūrimo principai ir mano siūlomų kūrybos priemonių sąrašas.

- Antra ir trečia dalys – tai pasakos kartu su jų sekimo receptais. Antroje dalyje – gyvulinės ir formulinės pasakos patiems mažiausiems (trejų–ketverių metų), trečioje dalyje – stebuklinės pasakos šiek tiek ūgtelėjusiems mažyliams vaikams (penkerių–septynerių metų).

Svarbu prisiminti, kad skirstymas pagal amžių visada yra rekomendacinio pobūdžio – tėvai patys turi nuspręsti, kas jų atžaloms geriausia tinka. Yra vaikų, kuriems stebuklinės pasakos įdomios ir tinkamos ankstesniame amžiuje, ir esama tokių, su kuriais į stebuklinių pasakų pasaulį reikėtų nerti tik apie septintuosius jų gyvenimo metus.

Visos pasakos knygoje – iš **Jono Basanavičiaus** surinktų lietuvių liaudies pasakų rinkinių, jos sekto ir užrašytos daugiau nei prieš šimtą metų. Pasakos turi tarmės bruožų ir senovinių žodžių – tai plečia vaikų bendrą kalbos sampratą, žodyną, lavina klausą ir kritinį mąstymą. Visi nežinomi ar bendrinėje kalboje nebevertojami žodžiai patogiai aiškinami prie kiekvienos pasakos.

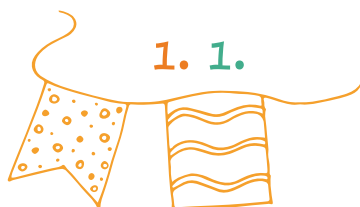
Pasakos parinktos taip, kad tiktų visų pirma ikimokyklinio amžiaus vaikams, visos jos baigiasi laimingai, tuo padėdamos vaikui tikėti, kad pasaulis geras. Kiekvieną pasaką prieš sekdami turėtumėte perskaityti patys ir įsivertinti – ar nėra jums jautrių, nepriimtinių temų, įvaizdžių, nes tai irgi veikia vaiką – kaip pasaką priima ją sekantis, skaitantis žmogus.

Knygą galima pritaikyti dvejomis – tiesiog skaityti pasakas – ypač jei tai darote prieš miegą (plačiau skaitykite pirmo skyriaus poskyryje „Apie pasakas dienos ritmu“) arba kartu su vaikais pagal mano siūlomus receptus kurti pasakų teatrą. Tai galite daryti, tarkim, kiekvieną šeštadienį ar sekmadienį ir susikurti šeimos savaitės ritualą.

Knyga skiriama visiems, kuriems reikia įkvėpimo būnant šalia vaikų – tėvams, seneliams, vyresniems broliams ir seserims, tetoms, dėdėms, auklėms, auklėtojams, mokytojams, būrelių ir stovyklų vadovams.

APIE PASAKAS IR JŲ NAUDĄ

KAS YRA PASAKA?

Pasakojimo menas nuo senų laikų būdavo verbalinis būdas dalytis informacija, suvokti mūsų protėvių supusią aplinką, gamtos reiškinius, skiepyti vertybes, mokyti santarvės su kitais.

Pasakoje realus pasaulis eina koja kojoni su išgalvotu, stebuklingu, kur atgyja gyvūnai, daiktai, augalai ir kartu su žmonėmis veikia neegzistuojančios mitinės būtybės. **Fantazijų pasaulis artimas ikimokyklinio amžiaus vaikui, nes jis pats aktyviai jame gyvena.**

Apie pasakų svarbą vaikams vis garsiau kalbama šiame – iš įvairių ekranų mus pasiekiančių greitų vaizdinių pasaulyje. Klausantis pasakos, pasakojimo, knygos siužeto sužadiname vaizduotę – kuriame herojų, aplinkos vaizdinius, siejame juos

su savo potyriais, kartais net galime pasitelkti pojūčius – užuosti miško kvapą, pašiurpti nuo šalčio ar pasibjaurėjimo. Jei kelių žmonių auditoriją pakviesite penkias minutes įsivaizduoti, kad išėjo grybauti į mišką ir labai nedetalizuodami lydėsite juos savo pasakojimu, o paskui pradėsite klausinėti detalių – nustebsite, kad kiekvieno miškas bus vis kitoks – spygliuočių, lapuočių, gal sena giria, o gal jaunuolynas, prie kelio, ežero ar upės.

Pasakų vaizdiniais vaikas mokosi suvokti pasaulį ir patį save – kaip jis reaguoja į vieną ar kitą situaciją, kaip reikėtų elgtis pasirinkimo kryžkelėje.

KODĖL VAIKAMS REIKALINGOS PASAKOS?

Nors mes neįsivaizduojame vaikystės be pasakų, visgi jos buvo sekamos ne visada. Mūsų protėviams tai buvo būdas perduoti informaciją, apibrėžti juos supusį pasaulį, elgesio taisykles ir modelius. Tik XVII–XVIII a. imta sekti ir kurti (dažnai iš kartos į kartą sekamų liaudies pasakų, pasakėčių motyvais) pasakas vaikams.

Pasaka padeda vaikui atsakyti į klausimus – koks pasaulis ir kokioms taisyklėms jis paklūsta. Tapatindamasis su pasakų herojais, vaikas tarsi pats perima jų patirtį, išgyvena jų emocijas – baimę, liūdesį, džiaugsmą. Jis ne tik išjaučia, bet ir išmoksta šiuos jausmus atpažinti, įvardyti – taip lavinamas emocinis intelektas. Tapatindamasis su įvairiais herojais, vaikas gali pasitikrinti – o gal ir sužinoti, – koks pats norėtų būti ir kas jam nepriimtina.

Turėdamas pasakų vaizdinius – piktą vilką, pavydžią pamotę, bauginantį slibiną – vaikas gali aiškiau įvardyti, kaip pats jaučiasi, dėl ko nerimauja ar ko bijo. Dar daugiau – vaikas suvokia, kad ne jis vienas bijo, kad ir pasakų veikėjams baugu, ir ta bendrystė padeda augti. **Pasaka skatina rasti**

Pasakų vaizdiniais
vaikas mokosi suvokti
pasaulį ir patį save.

Jėgų ir drąsos net tada, kai situacija atrodo beviltiška – esi paliktas vienas miške, stovi prieš neįkopiamą stiklo kalną, baisaus slibino būni įvartytas į obelį. Pasakoje vis tiek viskas išsprendžia geriausiu įmanomu būdu ir suteikia vilties net labai sudėtingose situacijose.

Neabejotinai pasakos lavina vaiko vaizduotę. Žmogus vaizduotės jėgą ryškiausiai išgyvena tarp dvejų ir šešerių metų. Pasakos – puiki medžiaga vaizduotei lavinti – jose susipina realūs ir stebuklų pasauliai, kai gali prabilti medis, gyvūnas, kur fėja, laumė padeda išspręsti situacijas.

Apie trečiuosius metus vaikai atranda pasakų pasaulį. Tai nereiškia, kad anksčiau pasakų sekti nereikia, bet gyvai reaguoti, suprasti ir susitapatinti vaikai pradeda būtent trečiaisiais savo gyvenimo metais. **Skirtingo amžiaus, būdo vaikams tinka vis kitokios pasakos.** Mažiesiems tinkamesnės gyvulinės ir formulinės pasakos – kur veikia gyvūnai ir gausu pasikartojimų. Keturmečiui jau pasidaro įdomus siužetas, o

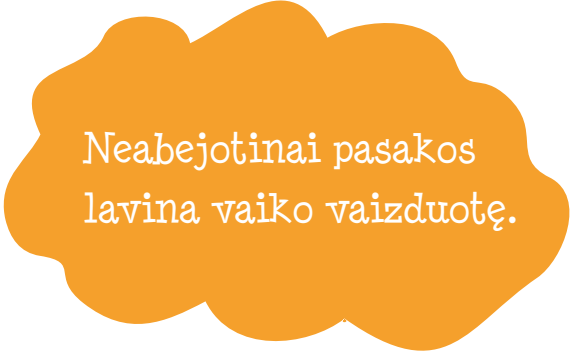
SIMBOLIAI

Nevertėtų vaikams smulkiai aiškinti pasakų, prikišamai pridėti moralus ar stipriai jas keisti. Pasakų simboliai archajiški, užkoduoti mūsų praeities, žmonijos vystymosi išgyvenimų – jie veikia ne per tiesioginį siužetą, o per simbolius. Šie dažnai prilyginami sapnų simboliams ir atspindi žmogaus vidinę būseną, jo iššūkius bei klausimus. Pasakos kildinamos iš sapnų, kuriais senovėje žmonės dalydavosi vieni su kitais. Eidami iš lūpų į lūpas labiausiai visus jaudinę sapnų siužetai surinko universalius žmonijos išgyvenimus, išgrynino bendražmogiškas pasakų temas, kurios svarbios iki šių laikų – atsiskyrimas nuo tėvų, savojo kelio paieška, kliūtys (slibinai), kurios

BAISŪS VAIZDINIAI

Dažnas tėvų galvos skausmas – ką daryti su baisiomis pasakomis, kur kertamos galvos, uždaužomi vilkai, paskandinamos ar po laukus išnešiojamos raganos. Skaityti vaikams ar tuos epizodus praleisti? Ar nemokome vaiko smurtauti ir neprimetame jam agresyvių situacijos sprendimo būdų? Čia derėtų grįžti prie simbolinės pasakų kalbos. Nukirsti slibinui

apie šeštuosius metus vaikams itin rūpi gėrio ir blogio kova. Dėl būdo savybių ar sprendžiamų vidinių klausimų vaikai patys gali rinktis pasakas, prašydami vieną ar kitą sekti vėl ir vėl. Tėvams svarbu būti pastabiems ir gerbti vaiko norą – prašyti tos pačios pasakos – tai ne užsispyrimas ar nenoras sužinoti daugiau, o būdas nuolat išgyventi pasaką, jos keliamus jausmus ir klausimus. Iš tiesų pasaka dažnai daug geriau nei mes patys atsako vaikui į klausimus apie tai, kaip veikia pasaulis. Moralės normas vaikams lengviau perduoti pasakomis ir jų vaizdiniais, nei bandant išaiškinti patiems.

Neabejotinai pasakos
lavina vaiko vaizduotę.

gali būti tiek išorinės, tiek vidinės, jų nugalėjimas – nebūtinai jėga, bet ištikimybe, sumanumu, drąsa.

Pasakų kildinimu iš sapnų ir laikymu visos žmonijos išmintimi liudija ir faktas, kad **visose tautose pasakų siužetai at-sikartoja.** Dažnai keičiasi tik vardai ar pasirinktas gyvūnas – vienur liūtas, kitur meška, bet istorija ir simboliai lieka tie patys. Mes, tėvai, nebūtinai turime žinoti simbolių reikšmes – tiesiog leiskime jiems atgyti mumyse ir mūsų vaikų sąmonėje. Beje, kuo daugiau kartų pasaka skaitoma, tuo mūsų sąmonėje simbolis geriau įsitvirtina, tuo daugiau stygų užgauna ir prasmių savyje sutalpina.

galvą – vadinasi, jį įveikti ir tapti savo gyvenimo šeiminiu. Būtent taip vaikas suvokia tokį pasakos siužeto vingį.

Jei taip neramu dėl baisy pasakų vaizdinių, skaitydami užmeskite akį – ar keičiasi vaiko būsena girdint tai, kas mums atrodo baisu ir nepriimtina. Dažnu atveju pokyčio nepastebėsite. Nebent vaikas turi vaizdinį iš jį supančio pasaulio –

ilustracijos, filmuko – tokiu atveju vaizdinys atgyja būtent tuo pavidalu, kurį vaikas buvo užfiksavęs, ir gali jį gąsdinti.

Vaikas gali sunerimti, jei jums patiems skaitant pasaką sunku atsiriboti nuo vaizdinio ir jis veikia taip, kad mažasis klausytojas empatiškai pajunta. Todėl pasakų, kurios gąsdina jus pačius, geriau nesirinkti, svarbu, kad ir pasakotojas, ir klausytojas jaustųsi gerai ir mėgautųsi istorija.

Pasakų, kurios
gąsdina jus pačius,
geriau nesirinkti.

LYTIŠKUMAS

Tapatindamiesi su pasakų veikėjais, vaikai nesureikšmina lyties. Todėl nereikėtų rūpintis, kad skaitote pasakas tik apie berniukus ar vyrus. Verta priminti, kad pasakos – tai ben-

dražmogiškas, dvasinis, o ne socialinis patyrimas ir jose daug svarbiau simboliai, sielos kelionė, jos iššūkiai bei laimėjimai, o ne grynas siužetas.

LAIMINGA PABAIGA

Laiminga pabaiga suteikia vaikui sėkmės džiaugsmą, suvokimą, kad nesvarbu, kokie sunkumai beužgriūtų, kokios nelaimės mums neatsitiktų, visada yra vilties. Ikimokykliniame amžiuje labai svarbi suaugusiųjų misija – puoselėti vaikų tikėjimą, kad pasaulis geras. Pasakos tam ir tarnauja – dažnai net labiau nei mes patys tikimės. **Sodrūs pasakų išgyvenimai, stebuklingi veikėjai ir siužetai padeda neprarasti vilties**

net ten, kur jos, atrodo, jau nėra.

Tik nereikėtų pasakų sekėjams gundyti pridėti pasakos pabaigoje ir nuo savęs, tarkim: „Matai, koks vilkas buvo blogas, todėl jį ir papjovė.“ Pasekę, perskaitę pasaką pasiteiraukite, ar vaikui kyla klausimų, ir tik tada į juos atsakykite, o jei klausimų nėra, leiskite pasakai veikti jai žinomą būdu pasiekiant vaiko sąmonę ir suvokimą.

KALBA, JOS VYSTYMASIS

Kalba prasideda tada, kai išgirstame. Sekamos ir skaitomos pasakos padeda vystyti vaikų kalbai, plečia žodyną – ir visai nesvarbu, kad mažylis dar negeba išarti daugelio žodžių. Reikėtų žinoti, kad visus žodžius savo aplinkoje vaikas fiksuoja, tik atiduoti tai, kas užfiksuota, pradeda gerokai vėliau. Tai kaip augalo auginimas iš sėklos – vaisiai subręsta tik kantriai ir išmintingai rūpinantis augalu nuo tos akimirkos, kai sėklė įkrito į dirvą.

Pasakose gausu rečiau vartojamų, tarmiškų žodžių – jie ne tik papildoma žodyną, bet ir žadina vaizduotę. Ne kartą girdėjau istorijas, kaip vienas ar kitas tarmiškas, retai girdimas pavadinimas vaizduotėje sukūrė ypatingų vaizdinių – ir nebūtinai tiksliai tokių, ką tas žodis reiškė.

Pasakose taip pat gausu jaustukų, ištiktukų, kuriuose dažniausiai būna sunkiau ištariamų garsų – r, š, č, ž. Taip lavėja vaiko kalbos aparatas ir artikuliacija, suteikia pasakoms žaismės bei ryškesnės išraiškos.

Dainuojamieji pasakų intarpai taip pat padeda lavinti vaiko kalbą. Klausantis nesudėtingų dainelių, vaikui kyla noras pritarti – taip gerėja fonetinė klausia, mankštinami kalbos padargai, lavinama atmintis, plečiasi žodynas. Klausydamas pasikartojančių dainelių žodžių, vaikas ima greičiau atskirti žodžius ir lengviau perpranta kalbos sandarą. Visas knygoje esančias įdainuotas daineles galite rasti „Šilkaus pupos“ pasakijoje „Youtube“ svetainėje.

Visas knygoje esančias įdainuotas daineles galite rasti „Šilkaus pupos“ paskyroje „YouTube“ svetainėje.

TRUMPAI

- Pasakos vaikams padeda suvokti juos supantį pasaulį – kaip sudarytas, kokie jo dėsniai, kokioms taisyklėms mes paklūstame.
- Pasakos itin svarbios lavinti vaikų vaizduotę, nes klausydamiesi jie mokosi kurti vaizdinius.
- Pasakų simboliai turi visoms pasaulio tautoms būdingų reikšmių ir dažniausiai kalba apie bendražmogiškas, per amžius nugludintas asmenybės augimo temas.
- Jei baisūs vaizdiniai negąsdina paties sekėjo, nepabūgs ir vaikas, nes jis nekuria vaizdinio, kaip tai daro suaugusieji. Mažieji pasakų pasaulį suvokia per simbolinę prizmę.
- Laiminga pasakos pabaiga skatina vaiko tikėjimą ir viltį, kad viskas pasaulyje baigiasi laimingai.
- Pasakos padeda vystyti vaikų kalbai ir žodynui dėl rečiau vartojamų, tarmiškų žodžių, jaustukų ar išiktukų.

APIE PASAKAS DIENOS RITMU

Kaip parinkti vaikui pasaką?

Ar iš viso reikia rinktis, kokias pasakas sekame ar skaitome vaikams? Gal užtenka knygyne, bibliotekoje ar namuose rasti pasakų knygą ir skaityti viską iš eilės? Laikomasi nuomonės, kad tėvai, ugdytojai turi domėtis, koks turinys pasiekia vaikus, orientuotis į vaikų amžių ir jų būdą. Jei rūpinamės, kad filmas tiktų vaiko amžiui, tam tikrais kriterijais turime remtis ir parinkdami literatūrą. Kokie kriterijai taikomi pasakoms?

Visų pirma, **reikia atsižvelgti į vaiko amžių**. Nors literatūroje randamos rekomendacijos, kad pasakų vaikai geba klausyti nuo maždaug 2,5–3 metų, visgi kaip ir kiekviena amžiaus riba raidoje – taip ir ši – sąlyginė. Yra vaikų, kurie nuo vienu metų ar net anksčiau geba išlaikyti dėmesį, bet esama ir tokių, kurie būdami ketverių dar nelabai nori klausyti pasakų. Pradėti rekomenduojama nuo neilgų, gyvulinių pasakėlių (šioje knygoje – „Vištytė ir gaidžiukas“, „Paukščių karalius“, „Apie ožkytę ir vilką“ ir kitos). Galima pasirinkti formulines pasakas („Kaip vilkas mokinosi kepti duoną“, „Dangus griūva“, „Ropė“ ir kt.), kurios turi daug pakartojimų, aiškų ritmą. Jei ir tokias vaikui išklausyti per didelis iššūkis, paieškokite pasakos su vaiko mėgstamu gyvūnu – šuniu, kate, meškučiu („Apie katiną ir lapę“). Jei ir tokia pasaka nepasiekia vaiko, atsitraukite. Gal mažyliui patinka eilėraščių ritmas, trumpos dainelės? O gal mieliau klausysis istorijų apie jį patį, apie jus vaikystėje? Paieškoję tikrai rasite, kas sulaiko jūsų vaiko dėmesį ir prie pasakų galėsite grįžti šiek tiek vėliau.

Jei vaikas linksta prie dainelių, išbandykite **pasakas su dainuojamaisiais intarpais** – pasikartojančios dainelės padeda vaikui suklusti, laukti dainelės ir išklausyti pasakos („Apie lapę, strazdelį ir varną“, „Apie veršelį“ ir kt.)

Kai vaikas pradeda klausytis ir mėgautis gyvulinėmis, formulinėmis pasakomis, galima pradėti sekti ir stebuklines (literatūroje rekomenduojama – maždaug nuo ketverių ar penkerių metų), jose atsiranda daugiau siužeto, kurį vaikams patinka sekti, čia ir magiška tikrovė, kuri tokia pagavi vaikams („Kuršiukas“, „Paikutis“, „Auksaplaukis ir Auksažvaigždė“ ir kt.)

Iš kitos pusės – kai manome, kad vaikas neklauso, negirdi sekamos, skaitomos pasakos, pasiteiraukime savęs – kaip mes norime, kad vaikas tai darytų? Ramiai atsisėdęs ar atsigulęs, susidomėjęs? O jeigu jis malasi po lovele, tai jau neklauso? Arba suka ratus po kambarį, kažką vis nutverdamas, tai ar ne veltui aš pasaką skaitau? Vaikas tikrai nenori klausyti, kai plėšia mums knygą iš rankų, bando mus užčiaupti, verkia, rėkia, sako: „Ne, nenoriu.“ Kitais atvejais gali būti, kad mūsų lūkestis mažajam klausytojui per didelis. Vaikas būdraudamas (ypač iki trejų–ketverių metų) yra judrus, kartais jam sustoti būna neįmanoma užduotis. Tai, kad jis nežiūri jūsų pusėn ir, atrodo, neklauso, nereiškia, kad negirdi.

Pasakos vaikams neturėtų būti adaptuotos – labai sutrumpintos, iš jų išmesti įvykiai ar veikėjai, su prikišamai pabaigoje prirašytu moralu. **Pasaka veikia kitaip, nei suprantame mes, suaugusieji – simbolių kalba – ir jų aiškinti nereikia.** Kaip nėra būtinybės aiškinti, nereikia detalizuoti pačių pasakų. Kartais mums, suaugusiesiems, verta leisti pasakai apsigyventi mūsų vaizduotėje, kurti asociacijas, o ne bandyti protu suvokti, kodėl veiksmas vyksta vienai ar kitaip.

Kadangi pasakos užduotis – žadinti vaizduotę, geriausios skaitomų pasakų knygos – be paveikslukų arba iliustruotos

taip, kad neprimestų vieno ar kito įvaizdžio, o tik dar labiau veiktų mūsų fantazijų pasaulį.

Kai pavargsite svarstydami, kokią naują pasaką sekti ar skaityti vaikams, prisiminkite, kad jiems (ypač ikimokyklinio amžiaus) labai patinka pasikartojimai. Ne tik patinka, jie tie siog būtini tokio amžiaus vaikams, todėl tą pačią pasaką galite sekti kasdien nors ir mėnesį. Kadangi vaikas susitapatina su pasakos veikėjais, klausydamas kartojamos pasakos jis turi galimybę susidurti ir išgyventi įvairius jausmus – baime, pyktį, liūdesį. Išgyventi juos saugiai, šalia artimo žmogaus, kurio

SEKTI AR SKAITYTI?

Pasakos nuo senų laikų buvo sekamos, todėl bent jau kelias sekamas pasakas repertuare privalu turėti. Kai pasaką seki, esi su ja ne tik susipažinęs, bet ir išgyvenęs, turi savo vaizdinius, emocijas, potyrius, kuriuos tau sukelia pasaka, todėl vaikui jos klausytis bus įdomiau. Svarbu, kad net kelintą kartą sekdami pasaką, patys labiau panyrame į asociacijų ir vaizdinių pasaulį, tuo kiekvieną kartą ją papildydami. Taip su vaiku galime užmegzti tiesioginį kontaktą, pastebėti, kaip keičiasi jo emocijos, kas kelia nerimą. Tai padeda ne tik labiau pažinti savo vaiką, bet, esant reikalui, padėti nurimti, priglauti jį.

KAIP IŠMOKTI SEKTI PASAKAS?

Visų pirma pagalvokite, gal yra pasakų, kurias patys atsinešate iš savo vaikystės? Jei esate primirę ir atsimenate tik epizodiškai, paieškokite vaikystės pasakų – jas išmokti daug lengviau. Užtenka kartą kitą permesti akimis ir jos tarsi atgyja mūsų galvoje, nes vaikystėje mes itin giliai išgyvename pasakas ir šis patyrimas padeda lengviau jas prisiminti, įsidėmėti. Kartu su naujai suskambėjusiu tekstu, jus, tikėtina, užplūs ir prisiminimai – kaip pasakos buvo jums sekamos, kur tai buvo daroma – gal pas močiutę kaime, kokioje senovinėje lovoje, gal ant šieno, o gal palapinėje su tėvais per žygį. Šiomis istorijomis prieš pradėdami sekti savo vaikystės pasakas taip pat galite pasidalyti – tai suteiks pasakai pridėtinės vertės, dovanos spalvų ir išskirtinumo.

glėbyje gali nurimti ir palaukti, kol visi jausmai nyslūgs. Išgyventi juos daug kartų ir pasitikrinti, kad gėris kaskart laimi.

Ikimokyklinio amžiaus vaikams (knyga daugiausia skirta tokio amžiaus vaikų tėvams ir ugdytojams) pasaka turi baigtis laimingai. Vaikams itin svarbi pasakose pasikartojanti blogio ir gėrio kova, bet pastarasis turi nugalėti. Kadangi pasakomis vadinama visa sakytinė senoji kultūra, dažnai joms priskiriami ir mitai – šie paprastai ne visada baigiasi laimingai. Todėl prieš skaitydami vaikui pasaką, patys turite būti ją perskaite, kad nereikėtų keisti ar kurti kitokios pabaigos.

Deja, vaikus veikia laikmetis – jie aplinkui mato daug įvairovės ir kelios sekamos pasakos gali nusibosti. Skaitomos pasakos padeda praplėsti repertuarą – tai tarsi atsinaujinimas klausantiems vaikams ir patiems sekėjams. **Nereikia bijoti vėl grįžti prie tų pačių – anksčiau jau pabodusių – sekamų pasakų,** po pertraukos jos vėl vaikams bus įdomios.

Sekama pasaka – visada puiki priemonė, kai neturime kuo užimti vaiko (ir neturime pasakų knygos po ranka) – ilgoje kelionėje, belaukiant prie gydytojo kabineto, įstrigus automobilių spūstyje.

Kuo ryškiau matysite veikėjus, jų nuotykius savo vaizduotėje, tuo lengviau prisiminsite eigą.